
Mellom mennesker og samfunn

[BOKOVERSIKT](#)

Samfunnsfaglige fellesemner etter ny tverrfaglig rammeplan for helse- og sosialfaglige høgskoleutdanninger samt videreutdanning er bokens bruksfelt. Den skal gi grunnleggende innføring i sosiologi og sosialantropologiske tenkemåter og perspektiver ved å anvende disse direkte på helse- og sosialsektoren. Boken tematiserer profesjoner, makt- og avmakt, sosiale avvik og sosial kontroll, velferd, kulturelle fortolkningsrammer, kultur, helse og sykdom og endelig samfunnsfag som redskap i profesjonsutøvelsen. Den profesjonelle rollen settes i sentrum for undersøkningen av vesentlige faglige problemstillinger.

Samfunnsfagene skal belyse hvordan samfunnet preger samspillet mellom bruker/klient/pasient og hjelperen. Hovedpoenget er ikke bare å forstå ”fortellinger” partene bringer til situasjonen, men hvordan makt og kontroll, ulikheter i sosial klasse, kjønn, etnisitet og rase skaper synlige og usynlige konflikter og stiller hjelperen overfor faglige, personlige og etiske dilemmaer. Boken problematiserer godt forhold knyttet til

meningsdanning i et samfunn preget av mangfoldighet og velferd. Den kunne tatt grundigere opp hvordan strukturelle konflikter kommer til uttrykk på det personlige plan i form av fattigdom, mobbing, vold, rus osv. og konsekvensene av dette for hjelpeapparatet.

Utfordringen ved kombinasjonen sosiologi – sosialantropologi er å takle spenningen mellom ulikhet i makt og variasjon i kultur. Forståelse av ulikhet bidrar til kritisk innsyn, forståelse av kulturell forskjell mobiliserer empati. Dersom ulikheten nedtones til forskjellighet, er det fare for at en reflektert og engasjert profesjonell holdning utvannes til toleranse. Hjelperen forvalter også makt. Blir det utydelig, kommer det heller ikke frem hvordan hjelper og den som blir hjulpet kan stå i dialog og ivareta både motsetninger og felles interesser. Her må samfunnsfagene gi studentene stoff som bryner tanken. Boken er lettlest og preget av hverdagsspråket. Et generelt inntrykk er at forfatterne har valgt et noe elementært nivå.

I fremstillingen av samvirket mellom teori og praksis ligger profesjonsutdanningenes problemfelt og bokens forbedringspotensial. Oppsettet gir flere muligheter. Det er lagt inn bokser med liten skrift. Hvert kapittel avsluttes med ”brev til Milla”. Virkemidlene kunne forfatterne bruke for å vise hvordan teori er en del av praksissituasjonen. Boksene kunne fremstille ulike typiske situasjoner (case) der praktiske dilemmaer knyttes til kapitlets innhold. Som rød tråd kunne forfatterne analysere situasjonene både fra det lille og det store perspektiv i samtale med Milla. Hvordan forklaringsformer bygd på personen, samtalen og organisasjonen virker ulikt inn på forvaltning og profesjonelt skjønn, kunne komme bedre frem. Dette kan også gjøres på de kommende internettsidene.

Veslemøy Wiese

Avdeling for helse- og sosialfag

Høgskolen i Telemark

Publisert: 10. desember 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 10. september 2026.